

“Internacionalitzar no és anar pel món amb una idea mítica de Catalunya”

Ferran Mascarell (Sant Just Desvern, Baix Llobregat, 1951), historiador, és conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Lexpressió de govern provisional no els agrada, però, en tot cas, com porta això d'estar en un executiu amb la circumstància actual?

—La circumstància de la realitat del calendari polític intensifica la feina. Si un és professional —i l'equip d'aquesta casa ho és—, tens idees, capacitat i ganes de fer coses. Jo faig política i em sento professional de l'àmbit de la cultura. Per tant, miro de posar sobre la taula tot allò que pugui. No em produeix cap altra sensació especial.

—La setmana passada anunciàveu al Parlament una sèrie de mesures (la creació d'un centre de projecció cultural, l'estatut de l'artista, la llei del consell de les arts, etc.). No arriben massa tard aquestes iniciatives, ara que som a la fi de la legislatura?

—Tard en relació amb què? Amb fa vint anys? En polítiques culturals portem un retard de vint anys. No és un problema de dos anys. Tot podria haver començat una mica abans, però l'important és que comenci. No penso desapropitar ni un dia.

—Quins reptes té la gestió cultural del país?

—Ser capaços de fer una política amb continuïtat basada en els criteris que vaig exposar al Parlament de Catalunya. Cal internacionalitzar la cultura, posarla en els circuits internacionals, és l'única manera per vitaminitzar els processos reals en el conjunt del territori de Catalunya, des del punt de vista de la creació i de la producció cultural. Hi ha un segon criteri que és el de la cooperació permanent entre el Govern de Catalunya i els ajuntaments. En tercer lloc, cal la plena confiança amb els creadors i la

creativitat, com a senyal d'identitat de la cultura catalana. Un quart, donar protagonisme a les noves empreses culturals, que n'hi ha moltes, unes 11.000 a Catalunya. I el cinquè criteri és el de confiar, donar paper a tot el que és la cultura associativa i *amateur* de base.

Aquests elements combinats són els que necessiten convicció i continuïtat.

—Per tant, cal un consens ampli entre els partits catalans, no?

—Tot això només pot tirar endavant amb un criteri bàsic de cooperació i diàleg permanent entre el Govern català, territoris (ajuntaments, per entendre'ns), creadors i empreses culturals. Això és bàsic per aconseguir la continuïtat que necessita la cultura catalana.

Això, després, vol dir moltes coses. Vol dir l'estatut de l'artista, un element fonamental per instituir un col·lectiu que tingui la possibilitat de treballar amb certa continuïtat i sense tantes ambigüitats com ara; vol dir el consell de les arts; vol dir, des del punt de vista del territori, el pla d'equipaments, o el pla de biblioteques. Vol dir crear el consell d'empreses creatives... Tot això, enmig d'una idea contínua d'internacionalització. I això no vol dir anar pel món donant una idea mítica de Catalunya, sinó obrint camins i circuits a aquestes realitats que he esmentat abans, especialment a la creativa.

Em pregunta si tot això vol dir pactes? Doncs sí, un pacte polític. Perquè, en què es fonamenta essencialment la identitat catalana? En la cultura, no? Doncs si això és veritat, creiem-nos-ho d'una vegada, treiem la menudesa del debat partidista i accentuem els elements que tenen a veure amb el que en diem de definició identitària a partir de la cultura.

—El primer test del procés d'internacionalització, en aquest cas pel sector del llibre, és la Fira de Frankfurt?

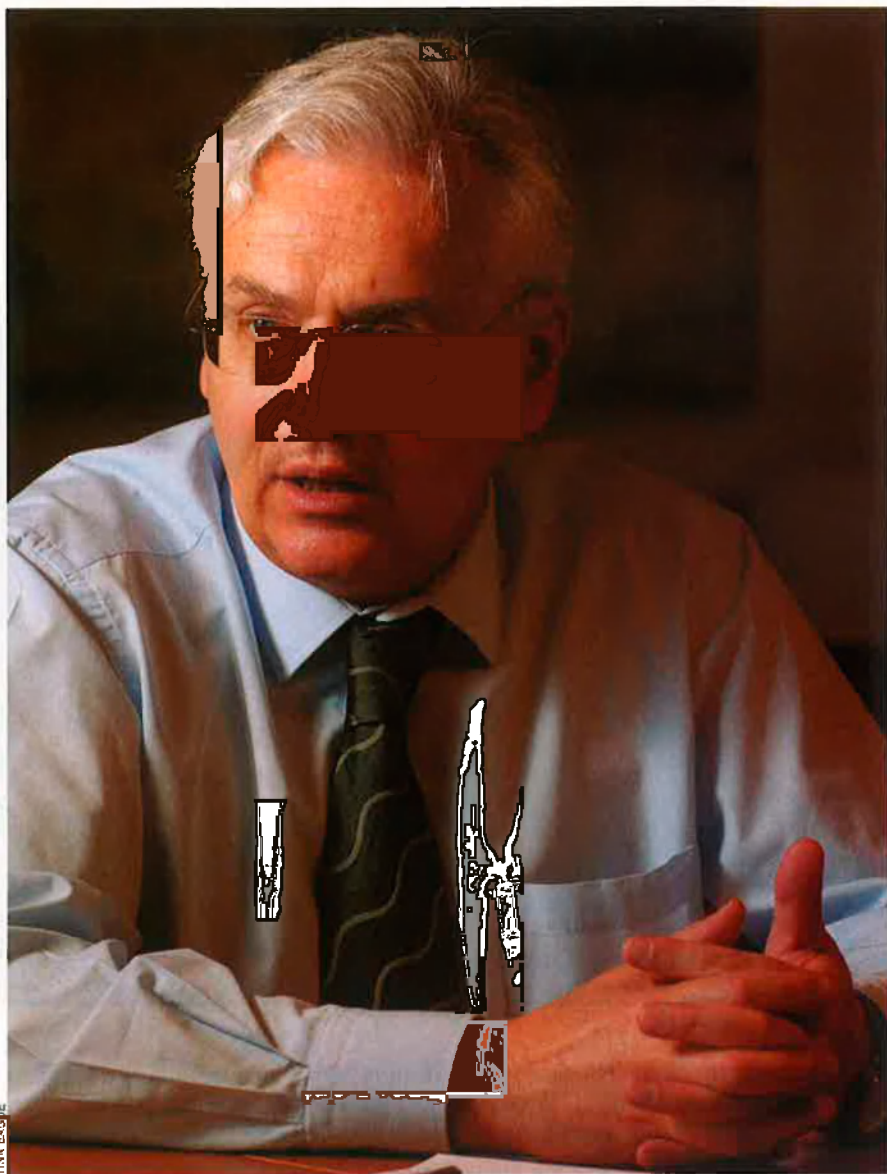
—Faríem una opció un mica errònia, una mica equivocada, fins i tot diria que una mica provinciana, si centréssim tot el debat de la internacionalització amb Frankfurt. És molt important per al sector editorial, però s'han d'obrir moltes vies més. Tenim una certa tendència a fer aquestes reduccions, però.

—Però tant el Govern com l'oposició s'han pres Frankfurt d'aquesta manera... El mateix president destacava la prioritat de tancar el tema de Frankfurt, entre els arguments per justificar l'allargament de la legislatura, malgrat la crisi.

—El president fa el que ha de fer. És a dir, posar uns quants aspectes que són representatius, simbòlics, de tendències de fons. És evident que, en el discurs del president, tot el que diu sobre la internacionalització de la cultura no ha d'entrar en el grau de matís en el qual estic entrant jo. Però estem dient el mateix. El president agafa Frankfurt com a paradigma de la nostra presència internacional. Frankfurt és un element molt important, però la cultura catalana necessita moltes altres vies obertes al món. Abans, hi ha dues cites molt importants, com són Cliveland i Nova York, l'any que ve, al Metropolitan Museum. Hi ha fires internacionals del llibre en les quals s'ha d'estar abans i després de Frankfurt, festivals al món on hem de ser. La internacionalització ha de ser transversal, en tots els àmbits de la cultura i adaptada a allò que necessita cada setcor.

—Vau arribar a la Conselleria després d'una crisi a l'Institut Ramon Llull. Tot està tancat?

—Són coses que ja han estat superades i resoltes. És recrear-se en el passat. Amb aquestes coses, un mes és molt de temps! A més, l'anterior director, el senyor Xavier Folch, ja ha posat de relleu la seva predisposició per



col·laborar, i el nou director, Emilio Manzano, hi està treballant. El projecte Frankfurt té un comissari i un equip que vaig muntar la primera setmana... Tot això m'avorreix, i és una cosa que ja està superada. Tot això corre pressa, tenim un any.

—I hi ha prou temps?

—Si les coses es fan bé, sí. A principi d'octubre presentarem a Frankfurt un magnífic programa. A més, hem treballat per poder oferir a la gent de Mallorca l'opció de ser-hi, si volen. També hi serà Andorra. I treballarem per la presència de València, tot i que és una mica més complicada. L'estructura està preparada perquè hi puguin ser.

Tots aquests aspectes pel que fa a Frankfurt, però en paral·lel ara hi ha l'Institut Ramon Llull i un altre organis-

me a les Illes. He demanat que em presentin un pla de treball conjunt. A veure si així podem derivar un treball conjunt a mitjà termini.

—La Catalunya Nord també preveu presència a Frankfurt?

—Pot ser-hi perfectament, potser la interlocució pot ser una mica més difícil, però hi pot ser.

—Aquest dies ha tornat el debat sobre les obres d'art sacre de la Franja del Museu Lleida Diocesà, i ha tornat a enfrontar dos governs propers, el d'Aragó i de Catalunya. Què cal fer perquè es resolgui aquest litigi?

—Simplement que s'apliquin les lleis. En primer lloc, que l'Església es decideixi, i en segon lloc, que s'apliquin les lleis de patrimoni vigents a Catalunya i a Espanya. No hi ha un altre escenari

possible. Estem parlant d'uns béns que tenen una propietat i una funció pública. Tota la resta és debat sobreafegit, en el terreny simbòlic, que és molt important, però no té lleis. Però des del punt de vista de la realitat, és el debat entre propietaris, l'Església, i a partir d'aquí, el debat legal.

—Seguint aquests dos criteris, hi ha un espai de trobada entre el que vol Aragó i Catalunya?

—Sí, és el que hem buscat des de Catalunya, un espai de trobada que tiriés aquest caràcter una mica precultural d'això de "jo ho vull aquí o allà". L'important és que una col·lecció es vegi. Però si tothom s'enroca, serà més difícil. És un assumpte pel qual cal treballar, més que parlar.

—Però al final les obres hauran d'anar a parar a una banda o a l'altra?

—L'únic que no pot ser per llei és fraccionar-ho. La llei del patrimoni català —i el que ens recomanen tots els experts— diu que la col·lecció ha d'estar junta. M'agradaria que amb l'Aragó es pogués continuar amb el to no només de bon veïnatge sinó també d'estima que sempre hi ha hagut, de manera especial amb la Franja. Penso que això continuaria perquè, per sort, les persones tenen infinitament més sentit comú.

—Li van sorprendre les declaracions del president aragonès, Marcel·lí Iglesias, respecte al suposat menyspreu dels catalans als aragonesos?

—Un mica sí, però no del tot. Conec l'ambient al Parlament aragonès, com tracten aquestes coses...

—Com en el debat de l'Estatut, de nou l'anticatalanisme a Espanya acaba enverinant els debats polítics?

—Home, hi ha partits polítics que, a falta d'arguments i idees han definit el seu projecte amb una idea de confrontació amb Catalunya. És una dada de la realitat. I no és bo per a Catalunya, ni per a Espanya. Això pot haver generat en alguns col·lectius de persones interpretacions errònies i antipaties sobre els catalans. Els responsables no som els catalans, ni la bona gent de la resta de l'estat, sinó els que ho instiguen. De tota manera, la gent té molt més sentit comú que tot això i ràpidament tempera i posa les coses al seu lloc.

Enric Rimbau